

Toimintamalli käyttäytymisen yksilölliseen tukemiseen

Tiivistelmä

Hyvänä käytäntönä esitellään käyttäytymisen yksilölliseen tukemiseen tarkoitettu Check in Check out (CICO) -tuki. Se on kehitetty osana Niilo Mäki Instituutin, Itä-Suomen yliopiston ja Jyväskylän yliopiston yhteistä ProKoulu-tutkimushanketta sekä ProVarkaus-hanketta. CICO on tutkittu menetelmä, jolla pyritään systemaattisesti ja tehostetusti tukemaan ja opettamaan myönteistä sekä odotusten mukaista käyttäytymistä oppilaalle selkeiden tavoitteiden, struktuurin sekä systemaattisen palautteen ja kannustuksen keinoin. Se on standardoitu, koko koulun yhteinen toimintatapa oppilaille, joille yleinen tuki ei riitä. CICO-tuki on tarkoitettu oppilaille, joilla on vaikeuksia säädellä käyttäytymistään hyvästä yleisestä tuesta huolimatta.

Menetelmän kuvaus

Check in Check out -tuen tavoitteena on systemaattisesti ja tehostetusti tukea ja opettaa käyttäytymistä, joka tukee oppimista ja koulunkäyntiä. Tuen avulla oppilaalle voidaan tehdä näkyviksi tilanteet, joissa hän saavuttaa tavoitteensa ja toimii käyttäytymisodotusten mukaisesti. CICO toimii jatkeena yleiselle tuelle tarjoamalla oppilaalle enemmän positiivisia aikuiskontakteja, sosiaalisten taitojen harjoittelua, tehostettua ohjausta koulun kasvutavoitteiden saavuttamiseksi, päivittäisen yhteydenpidon kodin ja koulun välille sekä myönteistä vahvistusta toivotulle käyttäytymiselle.

Toimintamalli rakentuu oppilaan yksilöllisten käyttäytymistavoitteiden sekä säännöllisen palautteenannon ympärille. CICO-tuen rakentamisessa osaksi koulua olisi tärkeää saada muodostettua säännöllisesti kokoontuva ja tukimallin käyttämiseen koulutettu, toimintaa ohjaava CICO-tiimi sekä nimettyä aamu- ja iltapäivätapaamisista vastaava(t) CICO-ohjaaja(t). Tukimallin osat, kuten pistekortin nimi ja palkkiojärjestelmä, on myös muokattava oman koulun arkeen sopiviksi. Lisäksi tukimalli tulee esitellä muulle henkilökunnalle, huoltajille ja rehtorin tuki toiminnalle varmistaa. Tuen suunnittelu alkaa oppilaan tilanteen arvioinnilla. CICO-tiimi tekee arviointivaiheen jälkeen päätöksen oppilaan tuen tarpeesta. Lähtökohtana tälle toimii opettajan huoli oppilaan käyttäytymisestä sekä yleisen tuen riittämättömyys.

Oppilaan päivittäinen tuki rytmittyy aamutapaamisen (check in), jatkuvan positiivisesti suuntautuvan suullisen ja kirjallisen palautteen sekä iltapäivätapaamisen (check out) sekä huoltajilta tulevan palautteen ympärille. Aamutapaamisessa oppilas saa pistekortin, johon kirjataan päivän aikana saatu palaute. Iltapäivän tapaamisessa puolestaan lasketaan päivän aikana kertyneet pisteet ja jos sovittu tavoitetaso saavutetaan, oppilas kartuttaa palkkioon oikeuttavien onnistuneiden päivien määrää. Palkkiot ovat yleensä oppilaan itse valitsemissa erilaisissa toiminnallisissa tuokioissa. Pistekortti käy oppilaan mukana kotona huoltajien allekirjoitettavana. Huoltajien toivotaan antavan lapselle myönteistä palautetta hyvin menneestä päivästä ja tavoitteiden saavuttamisesta. Keskeistä toimintamallissa onkin koulun aikuisten ja huoltajien välinen yhteistyö lapsen tukemisessa.

MENETELMÄN SOVELTAMINEN

Käyttötarkoitus

CICO-tuesta hyötyvät ne oppilaat, jotka tarvitsevat lisäharjoitusta käyttäytymisen ja sosiaalisten taitojen oppimiseen. Erityisesti oppilaat, joiden käyttäytymistä ylläpitää aikuisilta tai toisilta oppilailta saatu huomio

hyötyvät usein CICO-tuesta. Toimintamallin käytöstä on lupaavia tuloksia myös niiden oppilaiden kohdalla, joilla on vaikeutta annettuihin tehtäviin sitoutumisessa tai niiden loppuunsaattamisessa. CICO-tuki ei yksin riitä, jos kyseessä on vakavasti käytöshäiriöinen ja väkivaltainen käytös tai käytösongelma vaatii jatkuvan henkilökohtaisen avustajan.

Soveltamiseen tarvittavat resurssit

CICO-tuen laadukas järjestäminen koulussa rakentuu vakituisesta CICO-tiimistä, nimetyistä CICO-ohjaajista, tietystä paikasta CICO-tapaamisille sekä henkilökunnalle tarjotusta asianmukaisesta koulutuksesta tukimallin toteuttamiseen. Aamu- ja iltapäivätapaamisten olisi oppilaan kannalta hyvin tärkeää toteutua aina, jolloin CICO-ohjaajalle tarvitaan myös varahenkilö esteiden sattuessa. CICO-tuen koulukohtaiseen suunnittelemiseen, käyttäytymisen arviointiin interventiota varten sekä käyttäytymisen seurantaan tarvittava materiaali löytyy Niilo Mäki Instituutin KUMMI 17 Check in Check out (CICO) – toimintamalli käyttäytymisen yksilölliseen tukemiseen -julkaisusta.

Kokemuksia menetelmästä

CICO-tuki on niin kansainvälisissä kuin suomalaisissa tutkimuksissa todettu käyttökelpoiseksi ja tehokkaaksi tavaksi tukea oppilaita, joilla on käytösongelmia. Oppilaiden ei-toivottua käytöstä on pystytty huomattavasti vähentämään CICO-tukea käyttämällä. Tuen käytettävyyttä on edistänyt mahdollisuus toteuttaa tukitoimia luonnollisena osana oppilaan koulunkäyntiä sekä osana opettajien ja ohjaajien tavallisia työtehtäviä.

LISÄTIEDOT

Menetelmän toteuttaja

Niilo Mäki Instituutti

Kumppanitahot

Itä-Suomen yliopisto
Jyväskylän yliopisto

Yhteyshenkilö

Maria Haakana
Niilo Mäki Instituutti
tiedotus@nmi.fi